

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ПЕРНИК ПРЕЗ 2018 ГОДИНА

Текуща демографска ситуация в областта през 2018 година:

- Населението на областта продължава да намалява и застарява.
- Увеличава се абсолютният брой на живородените и коефициентът на обща раждаемост.
- Намалява броят на умрелите лица и коефициентът на обща смъртност.
- Увеличава се детската смъртност.
- Намалява броят на сключените граждански бракове, а броят на бракоразводите остава непроменен.

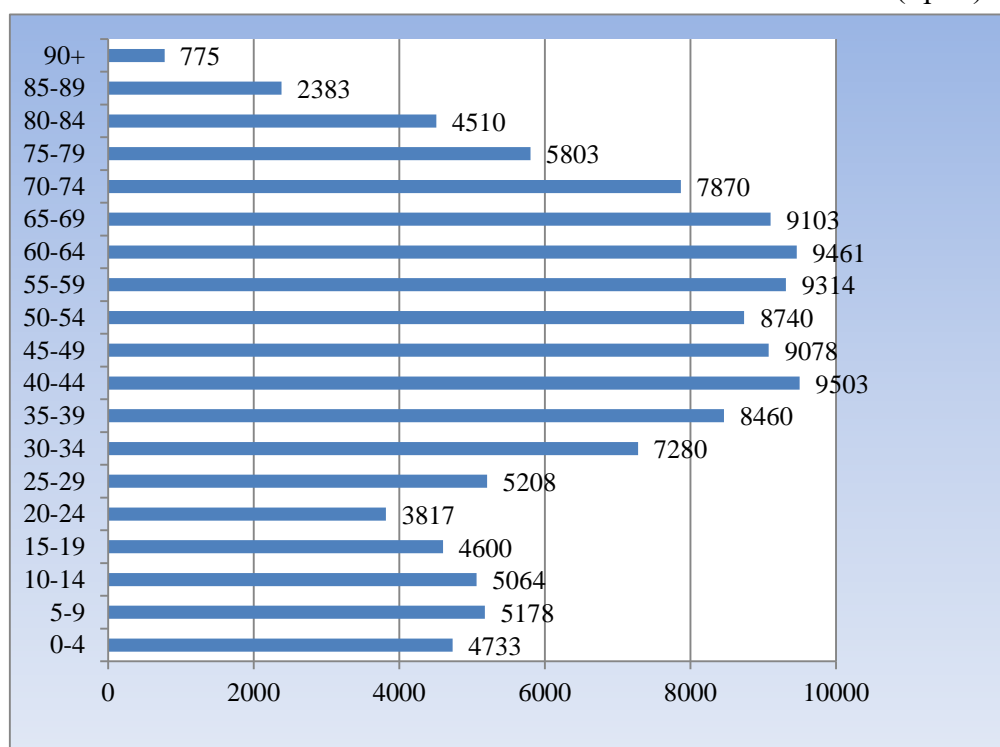
Брой и структури на населението

Към 31 декември 2018г. населението на област Перник е **120 880 души**, което е 1.7% от цялото население на страната. В сравнение с 2017 г. населението на областта намалява с 1 541 души, или с 1.3%.

Мъжете са **58 824 (48.7%)**, а жените - **62 056 (51.3%)**, или на 1 000 мъже се падат 1 055 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 53 години. С нарастване на възрастта се увеличава броят и относителният дял на жените от общото население на областта.

Продължава процесът на застаряване на населението, който се изразява в увеличаване на дела на населението на 65 и повече навършени години.

Фиг. 1. Население в област Перник по групи възрасти към 31.12.2018 година (Брой)

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОЗАПАД

В края на 2018 г. лицата на 65 и повече навършени години са 30 444, или 25.2% от населението на областта. В сравнение с 2017 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.3 процентни пункта.

Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 29.2%, а на мъжете - 21.0%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете.

В края на 2018 г. в областта има четирима души на възраст над 100 години.

Към 31.12.2018 г. **децата до 15 години са 14 975, или 12.4% от общия брой на населението**, при 14.4% общо за страната. Спрямо 2017 г. този дял се увеличава с 0.2 процентни пункта.

Към 31.12.2018 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹ в област Перник е 60.2%**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За сравнение, през 2017 г. този коефициент е бил 58.9%. Това съотношение е по-благоприятно в градовете - 53.6%, отколкото в селата - 91.8%.

Застаряването на населението в областта води до повишаване на неговата **средна възраст**, която достига **47.0 години в края на 2018 година**.

Процесът на застаряване се проявява както в селата, така и в градовете, като в градовете средната възраст на населението е 44.9 години, а в селата - 54.6 години.

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - под, във и над трудоспособна възраст. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени² при определянето на възрастовите граници за пенсиониране.

За 2018 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 61 години и 2 месеца за жените и 64 години и 1 месец за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2018 г. е 69 927 души, или 57.9% от населението на областта, като мъжете са 37 433, а жените - 32 494. През 2018 г. броят на трудоспособното население на областта намалява с 1 407 души, или с 2.0% спрямо предходната година.

Към края на 2018 г. над трудоспособна възраст са 35 089 души, или 29.0%, под трудоспособна възраст - 15 864 души, или 13.1% от населението на областта.

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

² Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 г.).

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОЗАПАД

1. Население под, във и над трудоспособна възраст в област Перник към 31.12

	2014	2015	2016	2017	2018
Общо за област Перник	127 048	125 456	123 770	122 421	120 880
Население под трудоспособна възраст-брой	16 080	15 834	15 759	15 798	15 864
<i>Относителен дял - %</i>	12.7	12.6	12.7	12.9	13.1
Население в трудоспособна възраст - брой	75 234	73 894	72 642	71 334	69 927
<i>Относителен дял - %</i>	59.2	58.9	58.7	58.3	57.9
Население в над трудоспособна възраст-брой	35 734	35 728	35 369	35 289	35 089
<i>Относителен дял - %</i>	28.1	28.5	28.6	28.8	29.0

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 -19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2018 г. в област Перник 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 49 лица, влизащи в трудоспособна възраст, при средно за страната - 66.

Териториално разпределение на населението

Разпределението на населението по градове и села е както следва: 79.3% в градовете и 20.7% в селата.

Към края на 2018 г. населените места в област Перник са 171, от които 6 са градове и 165 - села.

В 88, или 51.5% от населените места, живеят от 1 до 49 души включително. Три от селата в областта са с население под пет души.

73.3% от населението на областта е концентрирано в община Перник. Населението на областния град Перник към 31.12.2018 г, е 73 111 души.

Село Драгичево в община Перник продължава да бъде най-голямото село в областта с население - 1 917 души.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОЗАПАД

2. Териториално разпределение на населението в област Перник по общини към 31.12.

	<i>(Брой)</i>				
	2014	2015	2016	2017	2018
Общо за областта	127 048	125 456	123 770	122 421	120 880
в това число по общини:					
Брезник	6 492	6 455	6 391	6 292	6 160
Земен	2 659	2 610	2 520	2 432	2 372
Ковачевци	1 560	1 760	1 714	1 658	1 576
Перник	92 544	91 240	90 195	89 432	88 604
Радомир	19 763	19 322	18 939	18 614	18 253
Трън	4 030	4 069	4 011	3 993	3 915

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Раждаемост

През 2018 г. в областта са регистрирани 938 родени деца, като от тях **933 (99.5%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените е повече с 11 деца.

Коефициентът на обща раждаемост³ през 2018 г. е 7.7‰, а през предходните 2017 и 2016 г. той е бил съответно 7.5 и 7.6‰.

Броят на живородените момчета (479) е с 25 по-голям от този на живородените момичета (454).

В градовете и селата живородените са съответно 812 и 121 деца. Коефициентът на раждаемост в градовете е 8.4‰, а в селата - 4.8‰. През 2017 г. тези коефициенти са били съответно 8.2 и 4.8‰.

Област Перник е с раждаемост, по-ниска от средната за страната (8.9‰).

Най-много са живородените деца в община Перник - 692 деца, община Радомир - 135 деца, а най-малко в Земен - 15 и Ковачевци - 9 деца.

Тоталният коефициент на плодовитост⁴ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. През 2018 г. в област Перник средният брой живородени деца от една жена е 1.73, а през предходната 2017 г. - 1.66.

През 2018 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете в областта намалява в сравнение с предходната година с 0.3 г. и достига 27.3 години.

³ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

⁴ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзровата плодовитост през отчетната година.

От 1991 г. се наблюдава трайна тенденция на увеличаване на извънбрачните раждания. През 2018 г. броят на живородените извънбрачни деца в областта е 585, или 62.7% от всички живородени. В сравнение с 2017 г. извънбрачните раждания намаляват с 0.5 процентни пункта. Високата извънбрачна раждаемост е резултат от значителното нарастване на броя на фактическите съжителства без сключен брак сред младите хора.

Смъртност

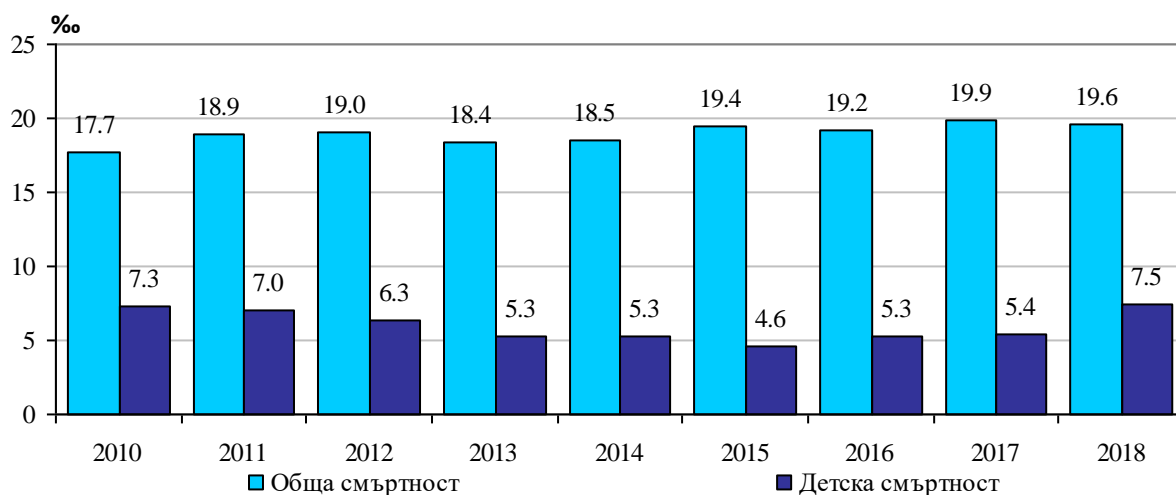
И през 2018 г. нивото на общата смъртност се задържа високо. **Броят на умрелите е 2 384 души.** Спрямо предходната година броят на умрелите намалява с 61. **Коефициентът на обща смъртност⁵ в област Перник е 19.6‰**, при 15.4‰ общо за страната.

Смъртността сред мъжете (21.3‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (18.0‰). През 2018 г. продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (32.1‰) отколкото в градовете (16.3‰).

Показателят за преждевременна смъртност⁶ през 2018 г. (20.6%) се увеличава спрямо предходната 2017 година (20.4%). В стойностите на показателя за преждевременна смъртност има съществени разлики при мъжете и жените. Умрелите жени на възраст под 65 години са 11.8% от всички умрели жени, а стойността на този показател при мъжете е 28.4%.

През 2018 г. в областта са починали 7 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност е 7.5 на 1000 живородени деца, при 5.8‰ средно за страната. През 2017 г. коефициентът на детска смъртност в областта е бил 5.4‰.

Фиг. 2. Коефициенти на обща и детска смъртност

⁵ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

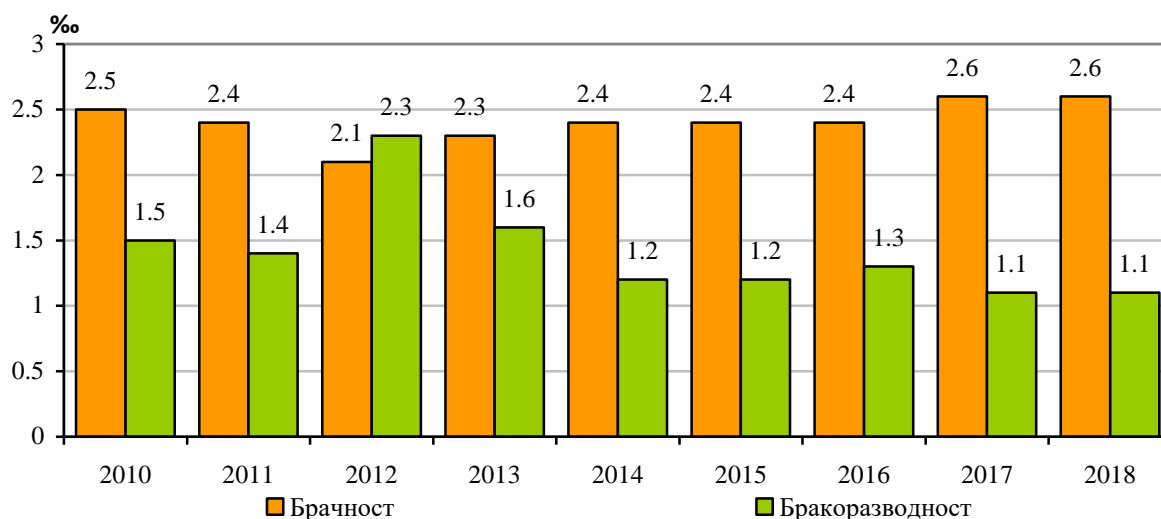
⁶ Относителен дял на умрелите лица под 65-годишна възраст от общия брой на умиращите

Бракове и бракоразводи

През 2018 г. в област Перник са регистрирани **311 юридически брака** - с 13 по-малко от предходната година, а **коэффициентът на брачност**⁷ е 2.6‰. 79.7% от всички регистрирани бракове (248) са сред населението в градовете.

**Фиг. 3. Коэффициенти на брачност и бракоразводност
(На 1 000 души)**

Най-много бракове са сключени от двойки във възрастовия интервал от 25 до 29 години (27.0% от мъжете и 34.7% от жените). Средната възраст при сключване на първи брак за мъжете е 32.2 години и 29.1 години за жените.

Броят на разводите през 2018 г. (139) остава непроменен в сравнение с предходната година. От всички прекратени бракове 74.8% се отнасят за населението в градовете. Най-много бракове са разтрогнати между двойки във възрастовия интервал от 40 до 49 години (41.0% от мъжете и 37.4% от жените). Средната възраст при развод за мъжете е 47.2 години и 43.3 години за жените.

⁷ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на страната, а няколко години по-рано и на областта се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението.

През 2018 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на областта е намаляло с 1 451 души, или със 72 души по-малко в сравнение с 2017 година.

Намалението на населението, измерено чрез коефициента на естествения прираст, е минус 11.9%. В сравнение с 2017 г. отрицателната стойност на естествения прираст намалява 0.5 процентни пункта поради по-големия брой живородени деца и по-ниската смъртност през годината.

Най-висок отрицателен прираст е достигнат в община Ковачевци - 44.5%, а най-нисък - в община Перник - 8.2%.

На територията на областта през 2018 г. са се заселили 2 342 души, а са се изселили 2 432 души, което определя отрицателен механичен прираст от 90 души.

В рамките на областта положителен механичен прираст е регистриран в общините Брезник - 67 души, и Земен - 7, а в останалите общини броят на заселените е по-малък от броя на изселените.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография” в Националния статистически институт.

Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умираания, бракове, разводи, миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното деление на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.